

СЕКЦІЯ 10. ЛІНГВІСТИКА (АНГЛІЙСЬКА, НІМЕЦЬКА МОВИ). МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Аркалович В.Н.,
студентка лінгвістического факультета
Барановичского государственного университета
Научный руководитель – Маслова М. Е.

СОВРЕМЕННЫЙ ГРАФИЧЕСКИЙ РОМАН КАК ПРИМЕР КРЕОЛИЗОВАННОГО ТЕКСТА (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ АРТА ШПИГЕЛЬМАНА «МАУС»)

Данное исследование посвящено особенностям соотношения вербальной и визуальной составляющих графического романа, как одного из видов креолизованного текста, и их воздействию на читателя.

Под креолизованным текстом понимают «сложное текстовое образование, в котором вербальные и невербальные элементы образуют одно визуальное, структурное, смысловое и функциональное целое» [2, с. 47]. Данный вид сложного текста, являющийся поликодовым сообщением, позволяет визуализировать передаваемую информацию. В наши дни существует много видов креолизованных текстов, одним из которых является графический роман, где вербальная составляющая выражается через текстуальные элементы, имеющие различную функциональную нагрузку, длину и расположение в структуре романа, неразрывно связанных с графикой, определяющей их расположение, длину высказываний, их количество в одном кадре, последовательность самих рисунков. Помимо графики и текста в графических романах присутствует не менее важный элемент – параграфика [3, с. 23].

Материалом для исследования послужил графический роман «Маус» (“Maus”) Арта Шпигельмана, современного американского художника и писателя. В 1992 году роман получил Пулитцеровскую премию.

В ходе исследования было выявлено, что в романе используются следующие вербальные и визуальные тактики и приемы:

1. Вербальные приемы:

а. Комментарии повествователя.

2. Визуальные приемы:

а. Зоометафора,

в. Включение в роман документальных свидетельств («визуальный интертекст»).

3. Вербально-визуальные приемы:

а. Заглавие романа и глав,

б. Паралингвистическое оформление текста.

1. Вербальные приемы:

Комментарии повествователя. Вербальный компонент представлен преимущественно прямой речью персонажей, а функцию описания берет на себя визуальный компонент. “*I went out to see my Father in Rego Park. I hadn't seen him in a long time – we weren't so close*” [4 с. 10].

2. Визуальные приемы:

Зоометафора. Важным ключевым знаком полностью креолизованного текста романа «Маус» является невербальная зоометафора – изображение персонажей в образе животных в зависимости от их национальной принадлежности.

Включение в роман документальных свидетельств. Кроме художественно-символических, в тексте романа представлены натуралистические невербальные знаки в виде изображений: фотографический материал; чертежи и схемы. Примером является эпизод с фотографией [4, с. 134] – письмо героя романа с настоящей фотографией, которую автор помещает в текст романа.

3. Вербально-визуальные приемы.

Заглавие романа и глав. В заглавиях визуальный компонент несет равную смысловую нагрузку с вербальным компонентом, актуализирует его значение, придает дополнительную оценочную окраску [1, с. 136]. Глава 4, повествующая об окончании войны и освобождении, озаглавлена “*Saved*”. Визуальное оформление заглавия актуализирует значение «спасать, сохранять жизнь», одновременно отражая и тематическую нить патологической бережливости героя.

Паралингвистическое оформление текста. Способы передачи интонационного аспекта речи обогащаются при использовании всевозможных графических средств, оформляющих вербальный компонент. “*Always you're so lazy! Every job we should make so as to do it the right way.*” В данном примере выделение слова *lazy* передает интонацию героя и его недовольство.

В результате исследования был сделан вывод, что жанровая и структурная специфика графического романа, как полностью креолизованного текста, состоит в его гетерогенном характере, т.е. в неразрывной связи вербального и визуального компонентов в создании текстового единства, что означает совместное

участие вербального и визуального компонентов в формировании связного повествования. В реализации текстовых стратегий участвуют вербальные, визуальные и вербально-визуальные приемы и тактики.

Литература:

1. Максимова, В. П. Роль вербально-визуальной метафоры в графическом романе / В. П. Максимова // Наука и современность. – 2014. – №33. – С. 162–166.
2. Тумакова, Е. В. Креолизованный текст в художественном и медийном дискурсе / Е. В. Тумакова // Мир русского слова. – 2016. – № 2. – С. 43–49.
3. Meskin, A. Defining Comics? / A. Meskin // The Journal of Aesthetics and Art Criticism. – 2007. – Т. 65, № 4. – P. 369–379.
4. Spiegelman, A. The Complete Maus: A Survivor's Tale / A. Spiegelman. – New York : Pantheon, 1996. – 295 p.

Бабенко К. П.,

*доцент кафедри теорії та практики перекладу
Запорізького класичного приватного університету*

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Вступ. У процесі викладання англійської мови в закладі вищої освіти необхідно звертати увагу на специфічні культурні реалії англійської країни. Актуальність обраної теми: аналіз сучасних досліджень в галузі формування у студентів соціокультурної компетентності. Новизна дослідження: впровадження у навчальний процес технологій вдосконалення у студентів соціокультурної компетенції на практичних заняттях із англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В процесі викладання іноземної мови педагог формує різні види мовленнєвої компетентності студентів. Соціокультурна компетентність є актуальною проблемою [2, с. 2; 7, с. 10]. Викладачі наголошують на труднощах її формування внаслідок відсутності мовного середовища [2, с. 2]. Педагогу необхідно пропонувати студентам для спілкування мовні ситуації, наближені до життєвих ситуацій [2, с. 2], узнавати звичаї, правила етикету країни, мова якої вивчається [1, с. 26].

Поняття соціокультурної компетентності складне і розгалужене [1, 24; 2, с. 3; 4, с. 240]. Існують різні підходи щодо умов її формування [2, с. 2; 5, с. 189; 7, с. 10]. На думку педагогів, соціокультурна компетентність складається з лінгвокраїнознавчої, соціолінгвістичної та країнознавчої компетентності [2, с. 3; 3, с. 1; 4, с. 239; 6, с. 103]. Для успішного формування соціокультурної компетенції студентам необхідно засвоювати відповідні лексико-граматичні знання. Вивчення англійської мови має бути вмотивованим [3, с. 1; 7, с. 28]. Використання різних завдань для студентів залежить від рівня сформованості у студентів іншомовної комунікативної компетентності [4, с. 239; 6, с.101].

Відсутність автентичних матеріалів у підручниках із іноземної мови ускладнює процес формування соціокультурної компетенції [2, с. 4; 5, с. 187]. З метою ефективного формування соціокультурної компетенції викладачі пропонують студентам читати газети та журнали англійської країни, переглядати фільми, телепрограми, спілкуватися з носіями мови та культури [2, с. 6; 3, с. 3; 4, с. 240]. Особливу увагу педагоги приділяють країнознавчим, географічним, культурним реаліям [4, с. 241; 6, с. 101; 7, с. 6]. На думку вчених, також необхідно прослуховувати автентичні записи, але не виключати традиційні комунікативні вправи, спрямовані на автоматизацію лексичних та граматичних навичок [4, с. 241; 7, с. 8].

Читання автентичних текстів країнознавчого спрямування допомагає студентам активізувати фонові знання, самостійно використовувати у спілкуванні нові лексеми [2, с. 4; 3, с. 1; 4, с. 242; 5, с. 188; 7, с. 13]. Педагоги радять також використовувати нетрадиційні форми занять, які підвищують ефективність засвоєння нового навчального матеріалу: проектні роботи, випуск стінгазети, наукове дослідження мовного феномену, створення портфоліо, звертання до Інтернет-ресурсів [4, с. 244; 7, с. 58].

Особливу увагу слід приділяти викладанню англійської мови за професійним спрямуванням [2, с. 6], професійному спілкуванню студентів за певними спеціальностями [3, с. 3; 4, с. 243; 6, с. 102; 7, с. 11]. На думку вчених, всі матеріали, які застосовуються для формування професійної компетенції, мають бути автентичними [3, с. 3; 6, с. 102].

Мета дослідження – визначити продуктивні методи формування соціокультурної компетентності студентів при викладанні англійської мови.

Короткий опис методів виконання дослідження. В процесі викладання англійської мови на неспеціальних факультетах виявлено, що студенти зазвичай не пов'язують вивчення іноземної мови з культурними традиціями англійських країн. Але при наданні відповідної інформації проявляють зацікавленість до культури іноземного середовища. Викладачеві слід обмежитися певним напрямком формування соціокультурної компетенції в залежності від навчальної мети.

Наприклад, при вивченні англійської мови в галузі готельного господарства та туризму студентам пропонується ознайомитися з брошурами, газетними статтями, рекламними оголошеннями щодо відпочинку в